

# Spataderen

---

Varices

## ■ Wat zijn spataderen?

Spataderen (varices) zijn afwijkingen aan de aders van vooral de benen. Aders zijn bloedvaten voor het afvoeren van het bloed terug naar het hart. In de grotere aders zitten kleppen. Als die kleppen niet goed werken, dan stroomt het bloed terug in de benen in plaats van naar het hart. Zo ontstaan spataderen. Deze folder gaat over spataderen aan de benen.

Spataderen hoeven niet altijd zichtbaar te zijn. Het is goed mogelijk dat ze dieper onder de huid lopen. Ze zijn dan alleen te zien met duplexonderzoek (soort echo). Klachten van spataderen komen voor bij ongeveer 1 op de 4 mensen.

## ■ Hoe krijgt u spataderen?

Spataderen komen veel voor. Leeftijd heeft invloed op het krijgen van spataderen. Hoe ouder iemand is, hoe groter de kans is dat er spataderen aanwezig zijn. 3 van de 4 mensen ouder dan 80 jaar hebben spataderen.

Erfelijkheid is ook belangrijk. De kans om bijvoorbeeld op jong volwassen leeftijd spataderen te krijgen, is groter als ouders dit ook hadden.

Ook is bekend dat mensen die veel staan, weinig bewegen, overgewicht hebben of ooit een trombosebeen hebben gehad, meer kans op spataderen hebben. Daarnaast spelen hormonen een rol. Spataderen komen vaker voor bij vrouwen, waarbij (meerdere) zwangerschappen nog een extra risico hierop geeft.

## ■ Welke klachten geven spataderen en hoe zien spataderen eruit?

Vaak geven spataderen klachten zoals jeuk of een moe / zwaar gevoel in de benen. Ook hebben sommige mensen 's nachts veel krampen of een rusteloos gevoel in de benen. Grotere spataderen zijn meestal zichtbaar als kronkelende bloedvaten op het boven- en/of onderbeen. Soms zijn ze niet zichtbaar maar wel voelbaar als een soort bult of streng. Ook kunnen er hele kleine haarvaatjes op de benen aanwezig zijn. Bovenstaande spataderen kunnen ook worden veroorzaakt door grotere dieper liggende spataderen. Deze zijn dus alleen te zien met duplexonderzoek (echo).

Door de spataderen blijft het vocht (oedeem) in de benen zitten. Dit vocht treedt uit de vaten en gaat in de huid zitten. Hier kan de huid niet goed tegen en gaat licht ontsteken. Daardoor kunnen verschillende huidafwijkingen ontstaan die naarmate het vocht langer aanwezig is, steeds erger worden:

- Bruine of witte verkleuring op de benen.
- Hypostatisch eczeem; roodschilderende jeukende plekken ter plaatse van de onderbenen.
- Grote spataderen die al lang bestaan, geven meer kans op het ontstaan van 'open been'. Hiermee worden slecht genezende, soms pijnlijke wonden aan de onderbenen bedoeld. Als de wonden langer dan 6 weken bestaan, spreekt men van een chronisch ulcus. (zie de folder 'Open been').

## ■ Hoe weet uw arts of u spataderen heeft?

De arts zal kijken of er spataderen op de benen te zien zijn. Er zal beoordeeld worden of er huidafwijkingen of verkleuringen te zien zijn. Ook zal uw arts voelen of er vocht (oedeem) in het been zit.

Meestal wordt er onderzoek gedaan om de aders goed te kunnen beoordelen (duplexonderzoek). Dit is een vaatonderzoek waarbij met een echo wordt gekeken of er spataderen zijn.

## ■ Welke behandelingen van spataderen zijn er?

Welke behandeling voor u het meest geschikt is hangt onder andere af van de grootte van de spataderen, hoe de spataderen eruit zien en ook van de plek waar de spataderen op de benen te zien zijn. Uw arts zal dit met u bespreken. Soms zijn meerdere behandelingen nodig. Als een spatader wordt behandeld heeft dit geen negatieve gevolgen voor de doorbloeding in de benen.

### Grote spataderen:

#### ■ Endoveneuze behandeling

Onder lokale verdoving zal de spatader van binnenuit worden behandeld. Een spatader wordt met duplexonderzoek aangeprikt. Hierna wordt een soort draad / katheter in de spatader gelegd. Hieruit komt energie en warmte. Door de warmte treedt verbranding met verlittekening op. Het doel is om de niet goed werkende spatader van binnenuit dicht te laten groeien. Er zijn diverse soorten endoveneuze behandelingen zoals laser (endoveneuze lasertherapie), radiofrequente golven (VNUS) of stoom.

#### ■ Strippen

Dit is een methode die door een vaatchirurg wordt verricht. Hierbij wordt de hele spatader uit het been verwijderd (gestript). Er wordt steeds minder vaak voor deze behandeling gekozen.

### Kleine spataderen:

#### ■ (foam) Scleroseren

Er wordt een vloeistof of schuim ingespoten wat een ontstekingsreactie tot gevolg heeft. Het doel is om de niet goed werkende spataderen te laten dichtgroeien.

#### ■ Ambulante flebectomie volgens Muller

De kronkelende zichtbare of voelbare spataderen worden verwijderd onder plaatselijke verdoving. Hierbij worden kleine sneetjes gemaakt en met een klein haakje worden de spataderen eruit gehaald.

### Haarvaten:

#### ■ Vaatlaser

Deze laser is op de huid gericht. De laser kan alleen zeer kleine rode vaatjes dichtschroeien. Door deze vaatjes stroomt heel weinig bloed. Behandeling geeft cosmetische verbetering, maar leidt niet tot afname van klachten, zoals moeheid en zwaar gevoel. Blauwe of grotere kronkelende vaten kunnen hiermee niet behandeld worden.

Alle behandelingen hebben voor- en nadelen. Laat u goed voorlichten.

### Elastische kousen

Het dragen van aangemeten elastische kousen (steunkousen) kan de klachten van vermoeidheid in de benen verminderen. Deze elastische kousen kunnen niet voorkomen dat spataderen ontstaan, maar kunnen het proces wel vertragen. Ook zorgt de kous ervoor dat het vocht wat in de huid is gekomen, weer terug de vaten in wordt geduwd en zo weer de weg terugvindt naar het hart. Hierdoor kunnen uw huidproblemen verbeteren.

Wenst u geen ingreep, maar wel vermindering van uw klachten van vermoeidheid aan de benen of bijvoorbeeld eczeem klachten, dat is het advies om zo veel mogelijk overdag elastische kousen te dragen.

## ■ Zijn spataderen te genezen of blijft u er altijd last van houden?

De meeste mensen die hun spataderen laten behandelen, zijn van hun grootste klachten af. Kleine haarvaatjes verminderen meestal na behandeling. Maar het is eigenlijk nooit mogelijk alle kleine haarvaatjes te laten verdwijnen. Het kan per persoon verschillen of de spataderen wegblijven of niet. In de loop van de tijd kunnen weer nieuwe spataderen ontstaan of eerder behandelde spataderen weer terugkomen.

## ■ Moet u het onderzoek en de behandeling zelf betalen?

Als uw huisarts u heeft verwezen, dan wordt het onderzoek naar de spataderen altijd vergoed vanuit de verzekering. U moet dan nog wel rekening houden met uw 'eigen risico' dat u betaalt voor de zorgverzekering.

Het is vooraf moeilijk te zeggen of de behandeling van de spataders ook vergoed worden. Dit hangt af van de ernst van de spataders. Dit zal na het duplexonderzoek met u besproken worden. Laat u altijd goed voorlichten. Dan komt u niet voor verrassingen te staan.

## ■ Wat kunt u zelf nog doen?

- Beweeg veel (lopen, fietsen) als u vocht in de benen heeft, zodat de kuitspieren helpen om het vocht uit het been te krijgen. Met name ook als u een zittend beroep heeft.
- Heeft u een staand beroep, waarbij u weinig loopt op een dag. Dan is het advies steunkousen aan te laten meten en deze te dragen tijdens uw werkzaamheden.
- Als u niet veel kunt lopen, doe dan regelmatig kuitspieroefeningen (voet naar beneden en omhoog bewegen, rondjes met de voet maken, tenen bewegen).

---

*Deze folder is een uitgave van de Nederlandse Vereniging voor Dermatologie en Venereologie. Bij het samenstellen van deze informatie is grote zorgvuldigheid betracht.*

*De Nederlandse Vereniging voor Dermatologie en Venereologie wijst desondanks iedere aansprakelijkheid af voor eventuele onjuistheden of andere tekortkomingen in de aangeboden informatie en voor de mogelijke gevolgen daarvan.*

[www.nvdv.nl](http://www.nvdv.nl)



---

*Voor informatie over patiëntenorganisaties verwijzen wij u naar de website van Huidpatiënten Nederland.*

[www.huidpatienten-nederland.nl](http://www.huidpatienten-nederland.nl)

